

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) MAŁA POHULANKA 10-7.

Nr. Wilno, dnia 7 listopada 1934 r.-

1164.-

Treść numeru:

II. ZAGADNIENIA GOSPODARCZE.

	Dział.	Str.
1. "Rytas" o litewsko-łotewskich stosunkach handlowych.-	II.	1.
K r o n i k a .		
2. Podjęcie litewsko-łotewskich rokowań handlowych.-	"	2.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .		
3. Wstrzymanie nadawania obywatelstwa litewskiego.-	III.	"
4. Sprawa artykułu Voldemarasa.-	"	"
5. Projekt ustawy o uniformach dla urzędników.-	"	"

VIII. Z ŻYCIA LITWINÓW I PRASY LITEWSKIEJ.

W WILNIE.

K r o n i k a .		
6. Aresztowanie Litwinów na cmentarzu.-	VIII.	"
7. Konfiskata "Vilniaus Žodis".-	"	"

x

x

x

II. ZAGADNIENIA GOSPODARCZE.

"Rytas" o litewsko-łotewskich stosunkach handlowych. "Rytas" Nr.251 z 3.XI.1934 r. Art.pit, "Rozpoczęcie rokowań z Łotwą". Streszczenie:

Łotwa, jak wiadomo, wypowiedziała zawarty 1 grudnia 1933 r. traktat handlowy z Litwą, motywując wypowiedzenie tem, że handel litewsko-łotewski w ciągu I-go półrocza r.b. przynosił Łotwie straty, podczas gdy celem traktatu było utrzymanie równowagi w handlu obu krajów. Odnosnie traktatu o małym ruchu granicznym rząd łotewski wypowiedzenie jego umotywował tem, iż traktat ten stworzył warunki, w których rozwijał się handel spekulacyjny dezorganizujący wewnętrzny rynek Łotwy.

Wypowiedziany traktat będzie miał moc obowiązującą tylko do 21 grudnia r.b. Zaszła więc konieczność podjęcia rokowań w sprawie utworzenia nowego traktatu.

Łotwa długi czas była dla Litwy jednym z najważniejszych państw, jeżeli chodzi o import i eksport. Łotwa zajmowała pod tym względem dla handlu litewskiego trzecie miejsce /po Niemczech i W. Brytanji/. Nagła zmiana dokonała się w 1932 r., kiedy eksport litewski do Łotwy spadł z 15,16 milj.litów /1931 r./na 4,45 milj.lt., zaś import z 11,86 milj. na 7,75 milj.lt. To obniżenie się obrotów handlowych między obu krajami dokonywało się również nadal.

Stosunki handlowe między Litwą a Łotwą w ciągu 4-ch lat układały się, jak następuje /w milj.lt./:

Lata	Eksport.	Import.	Saldo
1934 /I-VI/	2,8	1,3	+ 1,5
1933	5,3	5,7	- 0,4
1932	4,4	7,7	- 3,3
1931	15,2	11,9	+ 3,3
1927	21,9	10,1	+11,8

Na tak gwałtowne skurczenie się obrotów handlowych wpłynęły poczęści przyczyny naturalne gospodarcze, poczęści zaś przyczyny sztuczne. Pierwsze były bezpośrednim wynikiem kryzysu światowego, drugie zaś wytworzone zostały przez rządową politykę ekonomiczną, polegającą na zwwyżce ceł do wysokości prohibicyjnej, zakazach importowych, licencjach, kontyngentach i ograniczeniach walutowych.

Ostre ograniczenia walutowe, kontyngenty importowe i licencje już w 1932 r. wytworzyły dla Litwy szczególnie niepomyślne warunki. Przywileje przysługujące Litwie na podstawie specjalnej klauzuli bałtyckiej zostały faktycznie spowodu wspomnianych przyczyn zniesione. Skoro bowiem zakazany został import towarów lub też skrępowany handel przez kontyngenty, przywileje siłą rzeczy pozostały pustym pojęciem. Tymczasem import towarów łotewskich korzystał w owym okresie z warunków całkiem swobodnego handlu. 22 grudnia 1932 r. Litwa również wprowadziła licencje na pewne importowane towary. Licencje te dotknęły również niektórych towarów łotewskich. Mimo wszystko Litwa poczuła się więcej pokrzywdzona i wysunęła kwestję rewizji traktatu. W czerwcu 1933 r. Litwa wypowiedziała traktat handlowy z Łotwą. Wypowiedziany traktat miał jeszcze jakiś czas moc obowiązującą. 21 grudnia owego roku podpisany został nowy, bardziej dostosowany do zmienionych warunków traktat handlowy, który właśnie przed miesiącem Łotwa wypowiedziała.

Ogólna część wypowiedzianego traktatu handlowego niewiele się różni od traktatu 1930 r. Podobnie zostały omówione ogólne sprawy dotyczące zasady największego uprzywilejowania, żeglugi, osiedlenia, opieki społecznej i t.p. Skrócony został jedynie okres, w którym traktat miał zobowiązywać. Posunięcie to wydawało się konieczne ze względu na niestałość ówczesnego życia gospodarczego, wymagającego giętkości traktatów i możliwości ich zmiany w jak najkrótszych terminach.

Pewien postęp dokonał się w drugiej części traktatu, w której przywileje udzielane poszczególnym towarom nie były jednolitego gatunku, jak w dawnym traktacie, lecz uwzględniały szczególne warunki wymiany towarów i miały odpowiednio różną formę. Należy jednak zauważyć, że Litwa nie zdołała wtedy wytargować od Łotwy zgody na import do Łotwy litewskich jaj, pszenicy i żyta, których produkcję w owym okresie zaczęto w Łotwie silnie forsować. W r.b. również trudnooby oczekiwać tej możliwości, gdyż w ostatnich czasach produkcja rolna w Łotwie mocno jest popierana. W związku z tem perspektywy eksportu produktów agrarnych do Łotwy maleją. Z tego powodu trudno się spodzie-

wać, by listy towarów agrarnych dały się rozszerzyć.

Tem niemniej przy układaniu się obu kontrahentów należałoby znaleźć taki kompromis, któryby pozwalał na maksymalny rozwój współpracy gospodarczej. Może się to opierać na utrzymaniu równowagi handlowej. Oba państwa powinny ponaogto możliwie zwiększyć obustronną wymianę towarów. Powinno się to oprzeć na zdrowym porozumieniu, które doprowadziło do realizacji traktatu politycznego i usunięcia przeszkód szkodliwie oddziałujących na opinie obu krajów.

Wydaje się ponadto, że oba kraje powinny się ułożyć w sprawie małego ruchu granicznego. Odwołany pakt w sprawie ruchu granicznego ustalał specjalne ulgi, z których korzystała ludność pograniczna w strefie szerokości 30 km. Tego rodzaju traktat przynosił ludności pogranicznej wiele wygód. Rzecz można, iż w strefie 30 km. zrezygnowano absolutną unję celną. Być może to i owo należałoby w niej skorygować, tem niemniej wypadałoby ją pozostawić, jako bardzo korzystną.-

K r o n i k a .

Podjęcie litewsko-łotewskich rokowań handlowych. Prasa ryska /z 7.XI.1934/: Do Kowna przybyła w dn.5 listopada delegacja łotewska dla prowadzenia rokowań handlowych z Litwą. Tegoż dnia w południe rozpoczęły się narady obu delegacji.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

Wstrzymanie nadawania obywatelstwa litewskiego. "Diena" Nr.44 /XI.1934/: W związku z opracowywaniem nowej ustawy o obywatelstwie, którą obecnie rozpatruje Rada Stanu, wstrzymano dalsze nadawanie obywatelstwa litewskiego. Wspomniana ustawa przewiduje m.in. mechaniczne nadanie obywatelstwa litewskiego wszystkim nawet nieurodzonym na Litwie osobom, które w 1919-1920 r. walczyły w wojsku litewskim.

Sprawa artykułu Voldemarasa. "Diena" Nr.44 /XI.1934/: W tych dniach do więzienia marjampolskiego, gdzie przebywa Voldemaras, udał się jego obrońca w sprawie artykułu zamieszczonego w "Preussische Ztg.". W artykule tym, jak wiadomo, Voldemaras ostro krytykował obecny rząd litewski.

Jak słychać, Voldemaras bardzo chwali porządek w więzieniu marjampolskim i zapewnia, że jest ze swej sytuacji zadowolony. - Voldemaras pisze swe pamiętniki. Pierwszą część zakończył już przed miesiącem. Obecnie pisze część drugą, którą zakończy w przyszłym roku.

Projekt ustawy o uniformach dla urzędników. "Diena" Nr.44 /XI.1934/: M.S.Wewn. opracowało już projekt ustawy o uniformach dla urzędników państwowych.-

VIII. Z ŻYCIA LITWINÓW I PRASY LITEWSKIEJ W WILNIE.

K r o n i k a .

Aresztowanie Litwinów na cmentarzu. "Vil.Rytojus" Nr.87 /XI.1934/: W Dzień Zaduszny podczas śpiewania przez młodzież litewską hymnu narodowego na cmentarzu Rossa, policja aresztowała trzy osoby: studenta Ludwika Czynczykasa i 2-ch Litwinów uczniów zakładów rzemieślniczych: Jana Lucinasa i Dominika Zalanckasa. Zaprowadzono ich do komisariatu, gdzie spisano protokoły, poczem zwolniono.-

Konfiskata "Vilniaus Žodis". "Vil.Rytojus" 87 /XI.1934/: 30 października z rozporządzenia starosty grodzkiego skonfiskowano "Vilniaus Žodis" Nr.26 za część artykułu p.t. "Czy można to usprawiedliwić?"